

KÖMÜR DEVRİ SONA ERİYOR

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı ve ICEC Onursal Başkanı Dr. Fatih Birol, "Kömür bitiyor, doğalgaz fiyatları düşüyor, başta güneş olmak üzere yenilenebilir enerjiye ilgi artıyor, nükleer enerji santralleri geri dönüyor" dedi

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı Fatih Birol, 2025-2026 yıllarında dünya nükleer elektrik üretiminin en yüksek seviyeye çıkacağını öngörülüğünü belirtti. Birol, Sabancı Üniversitesi İstanbul Uluslararası Enerji ve İklim Merkezinin (ICEC) düzenlediği "İş Dünyası ve Sürdürülebilir Enerji" temalı ICEC Konferansı'nda, küresel enerji piyasalarındaki güncel gelişmelere ilişkin değerlendirmede bulundu. Petrol talebindeki büyümenin geçmiş yıllara kıyasla zayıfladığını belirten Birol, "Bunun iki ana nedeni var. Birincisi, Çin ekonomisinin yavaşlamaya başlaması, ikincisi ise elektrikli araçların yayınının artması" dedi.

ARTIŞIN NEDENİ ÜRETİM KESİNTİLERİ

Birol, arz tarafında ise Amerika kıtasında ciddi bir üretim artışı beklendiğini ifade ederek, "ABD, Kanada, Brezilya ve Guyana'dan çok ciddi bir artış geliyor. Buna rağmen petrol fiyatlarının 90 dolar seviyesinde olmasının iki nedeni var. En önemlisi, Suudi Arabistan ve Rusya'nın başını çektiği OPEC+ ülkelerinin üretim kesintileri. Bu öyle bir seviyeye geldi ki şu anda atıl üretim kapasitesi dediğimiz 'spare capacity' tarihi seviyeye ulaştı. Günlük 6 milyon varil aşan önemli bir atıl üretim var. Bir diğer neden ise Orta Doğu'daki gerilim" diye konuştu.

Doğal gaz piyasalarına ilişkin de Birol, 2025-2026 yılları itibarıyla piyasada ciddi bir sıvılaşmış doğal gaz (LNG) dalgası yaşanacağını söyledi.

Birol, bu LNG arzının piyasaya girmesiyle fiyatlarda aşağı yönlü bir baskının beklendiğini dile getirdi. Bunun birçok dengeyi değiştireceğine dikkati çeken Birol, "Satıcıların ellerinin güçlü olduğu piyasadaki alıcıların ellerinin güçlü olduğu piyasaya geçecek" dedi.

KÖMÜR OLAN İŞTAH AZALDI

Birol, kömüre olan iştahtın ise azaldığını, bunun esas nedeninin daha ucuz alternatiflerin ortaya çıkması olduğunu belirterek, "Sadece Çin ve Hindistan yeni kömür tesisleri kuruyor ama bu büyüme de geçmiş yıllara göre son derece yavaş" ifadesini kullandı. Enerjinin parlayan yıldızının yenilenebilir enerji olduğunu dile getiren Birol, "2023 yılında dünya genelinde devreye giren elektrik santrallerinin yüzde 85'inden fazlası yenilenebilir enerji santralleri. Bunun içinde en büyük payı da güneş alıyor. Esas nedeni maliyetlerin çok düşmüş olması" dedi. Birol, Çin'in bu alanda da başı çektiğini belirterek, "Geçen yıl tarihi bir rekor oldu dünyada. 510 gigavat yenilenebilir enerji devreye girdi. Çin burada çok büyük bir rol oynadı" diye konuştu. Dünya genelindeki elektrik şebekelerini tek tek incelediklerini anlatan Birol, şebeke kapasitesi ol-

maması nedeniyle 1500 gigavat hazır yenilenebilir enerjinin ise atıl olarak beklendiğini ifade etti.

NÜKLEER ENERJİ GERİ DÖNÜYOR

Birol, dünya genelinde nükleer enerjiye yönelimin yeniden başladığına dikkati çekerek şunları kaydetti.

"Bunun 3 şekilde yaşanacağını düşünüyoruz. Birincisi, 'nükleer tesislerimi kullanmayacağım', 'nükleer parayı azaltacağım' diyen ülkeler tamamıyla fikir değiştirdi. Kimdi bu ülkeler? Mesela Japonya, mevcut santrallerini tekrardan işletmeye almaya başladı. Güney Kore ve İsveç de aynı politikayı izliyor. İkincisi, yeni nükleer santraller hemen hemen birçok ülkede yapılmaya başlandı. Bunun başını da Çin çekiyor. Fransa, Polonya, Türkiye ve Amerika'da da konvansiyonel yeni nükleer santraller yapılıyor. Birleşik Arap Emirlikleri'nde de yeni bitti. Üçüncüsü de yeni nükleer teknolojileri."

Finansman sorunlarına rağmen nükleere ilginin arttığını belirten Birol, "Biz 2025-2026 yıllarının yüzde 85'i nükleerden elektrik üretiminin şimdiye kadarki en yüksek seviyeye çıkacağını düşünüyoruz" ifadesini kullandı.

Birol, nükleer enerjiye yönelimdeki artışta enerji güvenliği ve emisyon salımı olmayışının etkili olduğunu söyledi.

AB enerji fiyatları enerji güvenliği açısından zor durumda

Türkiye için önemli ticaret partneri olan Avrupa Birliği'nde (AB) enerji alanındaki gelişmelerin yakından takip edilmesinin önemli olduğunu dile getiren Birol, şunları kaydetti:

"AB enerji fiyatları, enerji güvenliği açısından baktığımız zaman oldukça zor durumda. AB stratejik hatalar yaptı. Bunun da şimdi vebalini ödüyor. Hatalardan biri, bir ülkeye enerji açısından çok fazla göbekten bağımlı olmak. Bu ülke kim olursa olsun, bu kadar büyük bir bağımlılık büyük hata. Kimdi bu ülke? Rus-

ya, AB, 24 Şubat'a kadar (Rusya-Ukrayna Savaşının başlangıcı) doğal gazın yüzde 75'i, petrolün yüzde 65'ini Rusya'dan alıyordu."

Birol, bir diğer hatanın ise 25 yıl önce elektrik üretiminin yüzde 30'unu nükleer enerjiden karşılayan Avrupa'nın bazı nedenlerle nükleer enerjiye sırtını dönmeye başladığını belirterek, "Şu anda bu yüzde 15'lere doğru düşmek üzere. Şimdi yeniden bir politika değişikliği oluyor ama bu hata Avrupa'nın elini bayağı zayıflattı" değerlendirmesinde bulundu.

AB'nin üçüncü stratejik hatayı da güneş teknolojileri alanında yaptığını ifade eden Birol, "Dünyadaki güneş panellerinin yüzde 85'i tek bir ülkede imal ediliyor, o da Çin. Avrupa'nın hatası ne diyebilirsiniz burada? Avrupa'nın hatası şu, esasında yaklaşık 25 yıl önce güneş panellerinin imalatına ilk başlayan yer Avrupa'ydı. Özellikle İtalya, Almanya, İspanya sübvansiyonlar verdiler, bunu kurdular ama 5-6 yıl sonra işin peşini bıraktılar, sonra da Çin aldı" dedi.